

عنوان:

طراحی فعالیت های آموزشی

دانشجو:

رضا نجفی - شماره دانشجویی: ۹۱۳۳۰۰۰۲۶

درس مربوطه:

کارورزی ۲

استاد:

جناب آقای محمدی

پردیس شهید مقصودی همدان - بهار ۱۳۹۴

فهرست مطالب

۴	۱- مقدمه
۴	۲- درگیر کردن دانش آموزان
۴	۱-۲ گام های اجرایی
۵	۲-۲ ارزیابی گام ها
۶	۳-۲ منابع/ مواد آموزشی
۷	۴-۲ بازاندیشی
۷	۵-۲ چند نمونه
۷	۳- مرور مباحث
۷	۱-۳ گام های اجرایی
۹	۲-۳ ارزیابی گام ها
۱۰	۳-۳ منابع/ مواد آموزشی
۱۰	۴-۳ باز اندیشی
۱۰	۵-۳ چند نمونه
۱۰	۴- سنجش آموخته ها
۱۰	۱-۴ گام های اجرایی
۱۲	۲-۴ ارزیابی گام ها
۱۳	۳-۴ منابع/ مواد آموزشی
۱۳	۴-۴ باز اندیشی
۱۳	۵- یادگیری مشارکتی
۱۳	۱-۵ گام های اجرایی
۱۵	۲-۵ ارزیابی گام ها
۱۶	۳-۵ منابع/ مواد آموزشی
۱۶	۴-۵ باز اندیشی
۱۷	۶- طراحی تکلیف برای یکی از موضوعات درسی
۱۷	۱-۶ گام های اجرایی
۱۸	۲-۶ ارزیابی گام ها
۱۹	۳-۶ باز اندیشی
۱۹	۴-۶ چند نمونه
۲۰	۷- رفع بدفهمی های دانش آموزان
۲۰	۱-۷ گام های اجرایی
۲۱	۲-۷ ارزیابی گام ها
۲۲	۳-۷ منابع/ مواد آموزشی

۲۲	۴-۷ باز اندیشی
۲۲	۸- طراحی فعالیت برای جبران عقب ماندگی های تحصیلی
۲۳	۸-۱ گام های اجرایی
۲۴	۸-۲ ارزیابی گام ها
۲۴	۸-۳ مواد/ منابع آموزشی
۲۵	۸-۴ باز اندیشی
۲۵	۸-۵ چند نمونه
۲۵	۹- ارزشیابی از آموخته ها
۲۵	۹-۱ گام های اجرایی
۲۷	۹-۲ ارزیابی گام ها
۲۸	۹-۳ مواد/ منابع آموزشی
۲۸	۹-۴ باز اندیشی
۲۸	۱۰- مهارت های تفکر
۲۹	۱۰-۱ گام های اجرایی
۳۱	۱۰-۲ ارزیابی گام ها
۳۲	۱۰-۳ مواد/ منابع آموزشی
۳۲	۱۰-۴ باز اندیشی
۳۳	۱۰-۵ چند نمونه
۳۳	۱۱- تقویت/ بهبود عملکرد های عاطفی
۳۳	۱۱-۱ گام های اجرایی
۳۴	۱۱-۲ ارزیابی گام ها
۳۵	۱۱-۳ مواد/ منابع آموزشی
۳۵	۱۱-۴ باز اندیشی

فعالیت های یادگیری، فرصت هایی برای کسب تجربیات مستقیم، ارزیابی و باز اندیشی درباره یادگیری است.

انواع فعالیت های یادگیری که می توان به آنها اشاره کرد، عبارتند از: درگیری تحصیلی، مرور مباحث، سنجش آموخته ها، یادگیری مشارکتی، مهارت های تفکر، طراحی تکلیف، رفع بدفهمی، رفع عقب ماندگی تحصیلی و ارزشیابی از آموخته – های دانش آموزان.

در طراحی، اجرا و ارزیابی فعالیت های یادگیری این نکته مهم است که دانشجویان کارورزی با این حقیقت روبرو شوند که بسیاری از مسائل تعلیم و تربیت، پیچیده و به هم پیوسته و وابسته به زمینه اند. از این رو فرصت های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجویان را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش بیانی، رویه ای، موقعیتی و فراشناختی است قرار دهد. آنچه مهم است اینست که دانشجویان در فعالیت های یادگیری انتخاب شده، درگیر شوند و در صورت لزوم مسائل مختلف آموزشی را از ابعاد مختلف و زوایای گوناگون ببینند و در تمرین معلمی، ملزم شوند برای انجام هر فعالیت یادگیری، به تدوین برنامه، مشخص کردن نحوه اجرای آن فعالیت و نیز ارزیابی آن بپردازند و با بازاندیشی درباره فعالیت یادگیری، علت موفقیت یا عدم موفقیت خود را بیابند و در صورت نیاز مجدداً به تدوین، اجرا و ارزیابی برنامه بپردازند. بنابراین نمونه های معرفی شده صرفاً مثالی است. با توجه به ابعاد مختلف و موقعیت های گوناگون، انتظار می رود مراحل مختلفی برای تدوین، اجرا و ارزیابی و بازاندیشی از سوی دانشجو شناسایی و به کار گرفته شود.

۱- درگیر نمودن دانش آموزان

موضوع: اکتشاف

تعیین هدف: دانش آموز بتواند علت پدیده مورد نظر را شرح دهد.

الف) گام های اجرایی:

۱- تعریف مسئله/هدف (توسط دانش آموز):

- چرا وقتی یک مداد را در لیوان آب قرار می دهیم، شکسته به نظر می آید؟

نکته: معلم بجای اینکه جواب سوال یا راه حل مسئله را توضیح بدهد، شرایط لازم را برای یافتن آن از سوی دانش آموزان فراهم می آورد و آنان را در انجام مشاهده، ساختن فرضیه و آزمون راه حل های بدست آمده تشویق می کند.

۲- مشخص کردن اطلاعات موجود برای رسیدن به هدف/ مسئله (توسط دانش آموز):
سرعت نور در محیط های مختلف فرق می کند و سرعت نور در هوا بیشتر از سرعت آن در آب می باشد.

۳- بازتعریف مسئله یا هدف با توجه به اطلاعات موجود (توسط دانش آموز):
چرا وقتی مداد را در آب قرار می دهیم شکسته به نظر می آید درحالیکه در هوای آزاد و بدون آب اینگونه نیست؟

۴- انتخاب راهبرد شناختی و یا فراشناختی:
تحقیق و مطالعه درباره سرعت نور در محیط های مختلف؛ شکست نور و خواص آب و... - آزمایش کردن

۵- انتخاب بهترین فرضیه و آزمایش فرضیه (توسط دانش آموز)/ انتخاب بهترین راهبرد:
شکست نور در داخل آب لیوان باعث کج به نظر رسیدن مداد می شود.

۶- ثبت چگونگی دستیابی به راه حل (توسط دانش آموز):
• با مطالعه در کتاب های علوم راهنمایی و تحقیق در اینترنت پی به خواص نور؛ آب و وجود پدیده شکست نور بردیم و به این فرضیه رسیدیم و بعد از اینکه چگونگی کج به نظر آمدن مداد در آب را مشاهده و آزمایش کردیم مطمئن شدیم این فرضیه درست است.

۷- در صورت نیاز بر برگشت به مرحله اول (توسط دانش آموز):
• اشیاء دیگری را هم درون آب قرار دادیم و دیدیم که اشیاء دیگر هم درون آب شکسته و کج و بعضاً پهن تر به نظر می آیند.

(ب) ارزیابی گام ها:

۱- آیا دانش آموز مسئله یا هدف را در همه ابعاد آن تعریف می کند؟
بله مسئله واضح بیان شده است.

۲- آیا دانش آموز دانش و اطلاعات جدید (پیشین) را مرتبط با همه ابعاد مسئله/ هدف بیان می کند؟

بله اطلاعات موجود علت اصلی پدیده را مشخص می کند: تغییر سرعت نور در محیط های مختلف باعث بوجود آمدن پدیده شکست نور می شود و مداد نیز درون آب کج به نظر می رسد.

۳- آیا فرضیه ها و یا راهبرد ها با ابعاد مسئله/ هدف همخوانی دارند؟
بله فرضیه متناسب با پدیده مورد نظر، قانع کننده می باشد.

۴- بهترین فرضیه ها/ راهبرد ها چگونه انتخاب می شوند؟
بر اساس اطلاعات موجود و تشخیص درست یا نادرست بودن علت و معلول های فرضیه ها و نیز تحقیق و مطالعه درباره فرضیات مورد نظر.

۵- آزمایش فرضیه ها/ به کار گیری راهبرد ها چگونه انجام می شود؟
در محیط آزمایشگاه به کمک معلم و راهنمایی خواستن از یک متخصص علوم آزمایشگاهی و تحقیق در اینترنت

۶- آیا دست یابی به راه حل ثبت شده است و به طور واضح بیان شده است؟
بله مراحل و اطلاعاتی که منجر به نتیجه گیری و آزمایش فرضیه ها شده اند یک به یک و به همراه دلایل رد یا تأیید هریک از فرضیه ها ثبت شده اند.

۷- در صورت حل نشدن مسئله، آیا تلاش برای حل مجدد مسئله صورت می گیرد؟
بله در اینصورت بطور تخصصی تر تحقیق و مطالعه خواهد شد و فرضیات با دقت بیشتری آزمایش می شوند.

(ج) منابع / مواد آموزشی:

* منابع/ مواد آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع انتخاب می شود:
لیوان شیشه ای؛ مداد، آب ، تشتک شیشه ای، آزمایشگاه مدرسه، حضور معلم یا متخصص علوم آزمایشگاهی

د) باز اندیشی با طرح سوالات بین دانش آموز و کارورز:

* چگونه میشد، اگر؟/ چرا باید این مراحل طی میشد؟/ اگر مسئله دیگری پیش بیاید، از چه روش هایی می توان آن را حل کرد؟/ چه راهی خلاقانه تر و سریع تر است؟ آیا امکان حل مسئله ای با دشواری بیشتر وجود دارد؟ آیا هدف ها از روشنی برخوردار بودند؟

* بدون انجام آزمایش و تحقیقات و مطالعه نمی توانستیم تشخیص دهیم کدامیک از فرضیه ها درست است. اگر مسئله دیگری پیش بیاید می توان از طریق تحقیقات کتابخانه ای، آزمایش های دقیق تر، رجوع به قرآن و احادیث، پرسش از بزرگتران و... آنها را حل کرد. در صورتی که دانش آموزان به اهداف مورد نظر دست نیافته است، دلایل احتمالی مشخص می شود و مجدداً برنامه ای برای این فعالیت یادگیری طراحی و اجرا می شود.

ه) چند نمونه دیگر از درگیری شناختی:

وابستگی اعضای جامعه به یکدیگر، وجود خداوند، رشد بهتر یک نوع درخت نسبت به رشد همان درخت در محلی دیگر و

۲- مرور مباحث

موضوع: نور و مشاهده اجسام
تعیین هدف: دانش آموز با کاربرد نور در دیده شدن اجسام؛ آئینه و انواع آن آشنا شود.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- تهیه یک موضوع یا متنی که قبلاً آموزش داده شده است:
نور و مشاهده اجسام
- ۲- تعیین نکات مهم و غیر مهم توسط دانش آموزان: (تیترا، عنوان ها و یا نقشه مفهومی درس)
بازتابش نور- آئینه ها و ویژگی های آنها - کاربرد آئینه ها - دیده شدن اجسام.

۳- علامت گذاری یا خط کشیدن زیر نکات مهم:

- الف- وقتی نور خورشید به آئینه می تابد، از آن بر میگردد که به این پدیده بازتابش نور می گویند.
- ب- بازتابش نور از اجسام به چشم ما باعث دیده شدن اجسام می شود.
- ج- تابش نور شدید به چشم باعث آسیب دیدگی می شود.
- د- وقتی نور به سطح صاف و صیقلی مثل آئینه برخورد کند، بطور منظم بازتابش می کند اما وقتی به سطح ناصاف و غیر صیقلی مانند کاغذ غیر آلومینیومی برخورد کند، بطور نامنظم بازتابش می کند.

۴- حاشیه نویسی :

الف- تصویر در آئینه معمولی برعکس است.

ب- تصویر در آئینه برآمده وارونه، کوچک تر و قوس دار است.

ج- تصویر در آئینه فرورفته وارونه، بزرگ تر و قوس دار است.

د- اجسامی که بازتابش منظم دارند عبارتند از: آئینه، تخته وایت برد، مقوا، کاغذ صاف و

ه- اجسامی که بازتابش نامنظم دارند عبارتند از: آلومینیوم چروک، سنگ، چوب و

و- منابع نور عبارتند از: خورشید، آتش، لامپ، چراغ قوه، کرم شب تاب و

ز- برای دیدن اجسام نور لازم است.

....

۵- خلاصه نویسی:

الف- برای دیدن یک جسم به آن نور می تابانیم و از آن جسم به چشم ما بازتاب می رسد و ما آن را می بینیم.

ب- شب ها در قسمت های تاریک و بدون نور بازتابش از اجسام ایجاد نمی شود و دیده نمی شوند.

ج- آئینه وسیله ای است که نور را بازتاب می دهد و انواع مختلفی مانند صاف، فرو رفته و برآمده دارد.

د- تصاویر در آئینه های مختلف اندازه و حالت های متفاوت دارد.

ه- تابش و بازتابش دوگونه است: منظم و نامنظم.

و- مهم ترین علت دیده شدن اجسام، بازتابش نور است.

۶- بسط و گسترش:

به علت واضح و جامع بودن مطالب تدریس شده، نیاز به گسترش ندارد.

(ب) ارزیابی گام‌ها:

۱- آیا نکات مهم از نکان غیرمهم تشخیص داده شده است؟
بله به تمامی نکات مهم اشاره شده است.

۲- آیا از خط کشیدن، علامت گذاری، حاشیه نویسی و... استفاده شده است؟
در کتاب درسی علوم نکات و مطالب مهم علامت گذاری و خط کشی شده اند.

۳- چگونه و چرا از راهبرد حاشیه نویسی استفاده کرده است؟

- حاشیه نویسی توسط دانش آموز بر طبق درکی که از موضوع داشته و به زبان فکری خودش نوشته شده
که در نتیجه یادگیری را سهولت می بخشد.
- همچنین مطالبی که از بحث و گفتگوی معلم و دانش آموز حاصل و نتیجه گیری می شود به صورت حاشیه نویسی در می آید.

۴- چگونه و چرا از راهبرد خلاصه نویسی استفاده کرده است؟

- در خلاصه نویسی دانش آموز چیکده از آنچه از درس فهمیده و نکته های اضافی ای را که معلم بیان کرده یادداشت می کند و باعث می شود مطالب با سرعت و سهولت بیشتری یادگیری و یادآوری شوند.

۵- چگونه و چرا از راهبرد بسط و گسترش استفاده کرده است؟
از این راهبرد استفاده نشده است.

ج) منابع / مواد آموزشی:

* منابع / مواد آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع انتخاب می شود:
آیینہ معمولی؛ برآمده و فرو رفته - کاغذ آلومینیومی - مقوا - سنگ کوچک - لامپ - فضای تاریک.

د) بازاندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین دانش آموز و کارورز:

- * چرا مرور لازم است؟ چه راهبردی برای مرور این موضوع، مناسب تر است؟ چرا؟
- برای یادآوری و تثبیت مطالب از قبل آموخته شده، مرور مطالب روش مفیدی است.

+ در صورتی که راهبرد به کار گرفته شده پاسخ نداد؛ دلایل احتمالی مشخص می شود و مجددا برنامه ای برای این فعالیت یادگیری طراحی و اجرا می شود:

مطالب این درس بطور کامل و با موفقیت مرور شد و مطالب یادآوری شد و نیاز به برنامه مجدد ندارد.

ه) نمونه هایی برای مرور مباحث:

استفاده از نمودار ها و دیاگرام ها، تهیه نقشه مفهومی، پرسش و پاسخ بین همکلاسی ها و

۳- سنجش آموخته ها:

موضوع: درس مطالعات اجتماعی

تعیین هدف: دانش آموزان با نکات ایمنی در خانه آشنا شوند و آنها را رعایت کنند.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- تعیین هدف مورد نظر برای سنجش / تعیین نوع فرآیند (شناختی، عاطفی و یا روانی حرکتی):
الف- دانش آموزان نکات ایمنی در هنگام قطعی گاز را نام برده و توضیح دهند. (شناختی)
- ب- دانش آموزان نسبت به رعایت نکات ایمنی و حافظت از منزلشان احساس مسئولیت کنند. (عاطفی)
- ج- دانش آموزان نکات ایمنی را در منزل خود رعایت کنند. (روانی حرکتی)

۲- تعیین سطح مورد انتظار:

- انتظار می رود دانش آموزان راه های جلوگیری از وقوع حوادث خطرناک مثل انفجار، گاز گرفتگی، آتش سوزی، تخریب منزل و... را یاد بگیرند و توضیح دهند و در منزل برای اعضای خانواده شان هم بازگو کنند و خودشان هم این نکات را رعایت کنند.

۳- تعیین شیوه جمع آوری اطلاعات:

- برای ارزشیابی می توانیم از دانش آموزان آزمون کتبی و یا شفاهی بگیریم و همچنین از آنان بخواهیم نکات ایمنی را بطور عملی و آزمایشی در محیط مدرسه یا آزمایشگاه و با نظارت معلم انجام بدهند و نیز از والدینشان تحقیق کنیم آیا فرزندشان نکات ایمنی را در منزل رعایت می کند یا خیر.

۴- روش درجه بندی و یا رتبه بندی:

- با کسب نمره قابل قبول در آزمون ها به نحوی که نشان دهد دانش آموز مهارت های لازم را کسب کرده و نیز انجام عملی صحیح مهارت ها در مدرسه و رضایت والدینش از رعایت نکات ایمنی توسط او.

۵- از اطلاعات جمع آورش شده چگونه استفاده خواهد شد؟

- در صورتی که تشخیص داده شود دانش آموزان مهارت های لازم را فرا نگرفته اند تلاش می شود توسط معلم یا سایر همکلاسی ها، مهارت ها آموزش داده شوند. همچنین از نتیجه این اطلاعات و سنجش ها میتوان در آگاه سازی نهاد های دولتی مثل آتش نشانی برای ارائه آموزش های ضروری از طریق رسانه ملی استفاده کرد.

۶- آیا نیاز به جمع آوری اطلاعات دیگری هم هست؟

خیر اطلاعات و شواهد کافی بوده است.

ب) ارزیابی گام ها:

۱- آیا هدف برای سنجش به درستی انتخاب شده است؟ آیا ابعاد مختلف فرآیند در نظر گرفته شده است؟ اهداف متناسب با محتوای آموزشی و بر اساس اصول حاکم بر طراحی درسی انتخاب شده اند.

۲- آیا سطح مورد انتظار، با توجه به ویژگی های دانش آموزان در نظر گرفته شده است؟
بله متناسب با ویژگی های شناختی و روانی جسمانی آن ها انتخاب شده اند.

۳- دلایل انتخاب روش جمع آوری اطلاعات چه بوده است؟
• از طریق آزمون می توان یادگیری در حیطه شناختی و از طریق آزمون عملی مهارت ها، یادگیری در حیطه روانی حرکتی دانش آموزان را سنجید.

۴- آیا روش درجه بندی اطلاعات، دقیق است؟
بله این سطح و درجه ها، ملاک های مورد نظر معلم برای پذیرش یادگیری دانش آموزان است.

۵- آیا اطلاعات پایه مناسبی برای استفاده در فرآیند آموزش به وجود می آورد؟
بله ؛ اطلاعات انتخاب شده برای محتوای کتاب می تواند کاربردی واقع شده و در عمل و در زندگی واقعی موثر واقع شود.

۶- آیا به جمع آوری اطلاعات گوناگون (سه سوسازی) توجه شده است؟
بله تا حد امکان.

(ج) مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع:

کتاب درسی، برگه های آزمون، محیطی همچون کلاس درس برای ارزیابی عملی آموخته ها، حوله مرطوب، بخاری و دودکش کلاس

(د) باز اندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین دانشجوی کارورزی و معلم راهنما:

* اطلاعات جمع آوری شده چه تصویری از یادگیرنده ارائه می کند؟ آیا این اطلاعات معیار مناسبی برای تعیین درجه دستیابی به اهداف با عملکرد را فراهم می کنند؟ برای تعیین اینکه ارزیابی دقیق انجام شود، چه می توان کرد؟ از این اطلاعات در فرآیند آموزش چگونه استفاده خواهد شد؟

- به نظر می رسد اکثر دانش آموزان با مهارت ها آشنا شده اند و آن ها را فرا گرفته اند و همچنین بعضی از آنها هیجان زده شده اند.
- در صورت اجرای آزمون کتبی، برای اطمینان از دقت ارزیابی می توان در کنار آنها از آزمون های شفاهی و یا عملی هم به عنوان مکمل عمل ارزشیابی استفاده کرد.

۴- یادگیری مشارکتی:

موضوع: ساختن آیین

تعیین هدف: دانش آموزان بتوانند به کمک یکدیگر آیین بسازند.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- دانش آموزان گروه با یک وضعیت مبهم روبرو می شوند. (برنامه ریزی شده یا اتفاقی):
- وضعیت مبهم این است که دانش آموزان جا خورده اند و فکر می کنند آیین ساختن کاری است که فقط کارخانه ها و با وسایل پیشرفته امکان پذیر است.
- این یک وضعیت برنامه ریزی شده از طرف معلم است و ابهام در طی مراحل بعدی برطرف می شود.

۲- دانش آموزان واکنش های خود را می سنجند. (کشف می کنند):

- معلم راهنمایی های لازم را با توجه به کتاب، به دانش آموزان ارائه می دهد و دانش آموزان با توجه به راهنمایی های معلم و کتاب، ابتدا وسایل لازم را بطور گروهی برای ساختن آیینیه فراهم می آورند. چون مراحل ساخت، در کتاب وجود دارد کار دانش آموزان چندان دوار نخواهد بود و دخالت مستقیم معلم در این فرآیند لزوم و ضرورت ندارد.

۳- آن ها تکلیف مورد نظر را تدوین می کنند و برای انجام بررسی به سازماندهی میپردازند:

- دانش آموزان می دانند که قرار است یک آیینیه طراحی کنند و برای حل این مسئله باید برنامه ریزی کنند و وظایف و موارد را سازماندهی کنند، لذا طبق مراحل که در کتاب گفته شده، دانش آموزان گروه وظایف و تهیه مواد لازم را بین خودشان تقسیم می کنند و هر کس قسمتی از مواد ساخت آیینیه را می آورد و بعد از اینکه مشخص می شود هریک چه کاری باید انجام دهند و در چه زمانی، شروع به ساخت آیینیه می کنند.

به تعبیر جانسون و جانسون (۱۹۸۷) در این روش دانش آموزان و دانشجویان "یا با هم شنا میکنند و یا با هم غرق می شوند."

۴- افراد درگروه ها یا بطور مستقل موضوع را بررسی می کنند (در صورت بررسی فردی، نتایج را در اختیار همه اعضای گروه می گذارند):

- تکالیف و مواد و مراحل ساخت در کتاب ذکر شده است و دانش آموزان بطور فردی هر کدام یک بار توضیح کتاب را می خوانند و در نهایت آن را در میان گروهشان بازگو می کنند.

۵- میزان پیشرفت و فرآیند را تجزیه و تحلیل می کنند:

- به کمک یکدیگر پیشرفتشان را با کتاب انطباق می دهند. تک تک مراحل را طبق کتاب پیش رفته اند و در کارشان موفق بوده اند.

۶- در صورت لزوم فعالیت را از سر می گیرند:

- با توجه به لذت بخش و عینی بودن این نوع یادگیری دانش آموزان مایل هستند که این فعالیت را مجدداً انجام بدهند؛ علی رغم اینکه فعالیتشان موفقیت آمیز بوده و نیاز به از سر گیری فعالیت نیست.

(ب) ارزیابی گام ها:

۱- آیا وضعیت مبهم ایجاد شده با علایق دانش آموزان همخوانی دارد؟

- اگرچه دانش آموزان تردید داشتند که می توانند این فعالیت را انجام دهند یا خیر اما بسیار هیجان زده و مشتاق بودند که زودتر فعالیت خود را آغاز کنند و این علاقه باعث می شود آن ها فرآیند کار را با دقت و سرعت بیشتری انجام دهند و دنبال کنند.

۲- آیا واکنش های دانش آموزان آنها را دچار درگیری انگیزشی نموده است؟

- علاقه مندی آنها به زود تر انجام دادن این فعالیت و نیز سوالات و ابهاماتی که در مورد نحوه آیین ساختن در ذهن آنها ایجاد شده است باعث می شود با جدّیت و دقت بیشتری در انجام فعالیت ، ایفای نقش کنند و هر کدام از دانش آموزان تلاش می کردند بیشتر کارها را خودشان انجام دهند.

۳- در تدوین تکلیف و سازماندهی مسئله، افراد چگونه به هم کمک می کنند؟

- هر کدام از افراد گروه بطور داوطلبانه ، وسایلی را که می توانند تهیه کنند نام می برند و بعضی از وسایل هم به بقیه دانش آموزان سپرده می شود و برای انجام دادن کار هم خودشان فردی را که توانایی انجام را دارد انتخاب می کنند ولی دانشجوی کارورزی پیشنهاد می دهد دانش آموزی که در فعالیت های گروهی و جمعی ضعیف تر است این کار را انجام بدهد و او هم نقش داشته باشد تا از این طریق، وارد فعالیت های گروهی شده و اعتماد به نفسش تقویت و خود نیز علاقه مند شود. با ارائه این توضیح، دانش آموزان پیشنهاد کارورز را پذیرفتند.

۴- آیا مطالعه مستقل یا گروهی موضوع، به هم افزایی و تحرک و غنای شناختی انجامیده است؟

- بله دانش آموزان بعد از اینکه مطالب و روش اجرا را انفرادی مطالعه کردند، آنچه را که خودشان متوجه شده بودند در میان گروه هم ارائه دادند که باعث شد کج فهمی خودشان و ابهامات هم گروه‌هایشان هم توسط بقیه دانش آموزان اصلاح شود.

۵- میزان پیشرفت کار چگونه است؟ و آیا دانش آموزان به فرآیند انجام کار توجه دارند؟

- دانش آموزان توانستند تا آخرین مرحله آیینیه ساختن طبق توضیحات کتاب عملکرد موفق‌تری داشته باشند و از نتیجه کارشان بسیار خوشحال بودند.

۶- آیا نیاز به ادامه فعالیت هست؟ و آیا دانش آموزان در سرگیری فعالیت، پایداری نشان می‌دهند؟

- دانش آموزان همچنان علاقه مند هستند که این فعالیت را بارها انجام دهند و هر کدام تصویر بزرگ و کوچک صورت خود را در آیینیه های معمولی، فرو رفته و برآمده ای که با بادکنک، لوله پلاستیکی، کاغذ آلومینیومی ساخته بودند ببینند و تصاویر و آیینیه ها را با هم مقایسه کنند.

(ج) مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع:

کتاب درسی، لوله پلاستیکی یا مقوایی، کاغذ آلومینیوم، حلقه های کش، بادکنک، نخ و قیچی.

(د) باز اندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین کارورز و معلم راهنما:

چقدر این فعالیت ها به هم افزایی منجر شده است؟ آیا در گروه ها احساسات مثبت دیده می شود؟ آیا همه افراد گروه مورد توجه یکدیگر قرار گرفته اند؟

- دانش آموزان از اینکه توانسته بودند با همفکری و همکاری یکدیگر آیینیه های گوناگونی بسازند بسیار خوشحال بودند و اعتماد به نفسشان تقویت شده بود و موفقیت شان را به یکدیگر یادآوری می کردند و تصمیم گرفته بودند در منزل و بیرون از مدرسه هم اینکار را با دوستانشان انجام بدهند.

۵- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی:

موضوع: تمرین بیشتر

تعیین هدف: دانش آموزان بتوانند بعد از تمرین بیشتر، لغات مورد نظر را صحیح تلفظ کنند و بنویسند.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- تعیین نوع تکلیف بر اساس هدف های مورد انتظار:
تمرین بیشتر لغات مورد نظر و تلفظ و نوشتن صحیح آنها؛
- ۲- مشخص کردن سطح و نوع تکلیف: (تکلیف تعیین شده چه سطحی از یادگیری را در بر می گیرد و چرا باید دانش آموز آن را انجام دهد؟)
 - تکلیف مورد نظر بیشتر حیطه شناختی یادگیری را در بر می گیرد. تا زمانی که دانش آموزان نتوانند کلمات را بطور صحیح تلفظ کنند و بنویسند هرگز نخواهند توانست محتویات علوم دیگر را درست بیاموزند و دچار نقص و ضعف خواهند شد.
- ۳- تعیین اینکه برای همه دانش آموزان یک نوع تکلیف در نظر گرفته شود یا خیر؟ چرا؟
 - متناسب با تفاوت های فردی دانش آموزان و همچنین با توجه به میزان نیاز آنان به تمرین بیشتر و مقدار اشکالی که در یادگیری مورد نظر دارند، تکالیف می تواند متفاوت باشد.
- ۴- تخمین زمان لازم برای انجام تکلیف:
با توجه به نوع تکلیف ، ویژگی ها و توانایی های دانش آموزان و محل انجام تکالیف و تمرین، زمان لازم برای اجرا متفاوت است که از نیم ساعت تا یک ساعت، یک روز و یک هفته ... می تواند متغیر باشد.

۵- تعیین نحوه ارزیابی تکالیف:

- تلفظ و نوشتن صحیح املاي کلمات مورد نظر می تواند دليل بر درست انجام شدن تکالیف باشد و همچنین نیز انجام دادن تمرین و تکلیف مورد در زمان مشخص شده. (قضاوت بر اساس شرایط [زمان] و ملاک های ارزشیابی [تلفظ و نوشتن صحیح])

۶- تعیین اینکه دانش آموزان تا چه میزان به اهداف مورد نظر دست یافته اند؟

در صورتی که بتوانند شرایط و ملاک های ارزشیابی مورد نظر معلم یا طراح تکالیف را دارا باشند، گفته می شود که به اهداف مورد نظر دست یافته اند.

(ب) ارزیابی گام ها:

۱- آیا تکالیف طراحی شده بر اساس اهداف مورد انتظار مشخص شده است؟

تکلیف صادر شده با هدف مطابقت کامل دارد.

۲- آیا تکلیف طراحی شده به همه جنبه های یادگیری توجه دارد؟ و دلایل انتخاب نوع تکلیف مشخص شده است؟

- تکلیف ارائه شده سطوح شناختی درک، فهمیدن و بکار بستن را در می گیرد و مراحل تحلیل و ارزشیابی حیطه شناختی، متناسب با ویژگی های رشدی آنان نیست و از آن صرف نظر شده است.

۳- آیا دلایل روشنی برای تعیین نوع تکلیف یکسان و یا غیر یکسان برای همه دانش آموزان در نظر گرفته شده است؟

- تکالیف یکسان در نظر گرفته نشده است؛ زیرا دانش آموزان در نیاز ها و اشکالاتی که برای یادگیری در حد تسلط بر کتاب دارند و نیز از نظر ویژگی های شناختی و شخصیتی، با یکدیگر متفاوت می باشند.

۴- آیا زمان پیش بینی شده برای تکلیف با زمان انجام تکلیف توسط دانش آموزان همخوانی دارد؟

بله چون زمان پیش بینی شده بر اساس ویژگی ها و توانایی های دانش آموزان بوده است و با زمان مورد نیاز آنها همخوانی داشته است.

۵- ارزیابی تکالیف دانش آموزان بطور متوسط برای هر دانش آموز تا چه حد زمان کلاس را به خود اختصاص می دهد؟ و این ارزشیابی چگونه انجام می شود؟

- ارزیابی تکالیف دانش آموزان بطور انفرادی توسط معلم و دیگر همکلاسی هایی که در تلفظ و نوشتن این کلمات قوی تر هستند انجام شد. هر دانش آموز به طور متوسط حدود ۵ دقیقه از وقت کلاس را به خود اختصاص داد ولی با توجه به اینکه ارزشیابی دانش آموزان توسط چند نفر و بصورت همزمان انجام می شد وقت خیلی زیادی از وقت کلی کلاس را نگرفت.

۶- دانشجو بر اساس چه اطلاعات و دلایلی میزان دستیابی به اهداف توسط دانش آموزان را تعیین می کند؟
بر اساس یادگیری لغات و تلفظ و نوشتن صحیح کلمات.

(ج) باز اندیشی:

* در هر مرحله از فرآیند آموزش یک موضوع، چه نوع تکالیفی می توان طراحی کرد؟ چگونه می توان تکالیف جذاب و متنوع برای دانش آموزان طراحی کرد؟ آیا تکالیف ارائه شده ، دانش آموز را به اهداف مورد نظر نزدیک کرده است؟ در صورت منفی بودن پاسخ، به دلایل احتمالی آن پرداخته شود و مجدداً به طراحی و تدوین و اجرا و ارزشیابی تکلیف پرداخته شود.

- می توان دانش آموزان را برای انجام تکالیف به پارک برد تا تکالیف شان را در محیطی آزاد و پر اکسیژن و همراه با بازی با همکلاسی هایشان در هنگام استراحت انجام دهند.
بله، به کمک تکالیف طراحی شده، اهداف مورد نظر طراح تحقق یافته است.

(د) نمونه هایی برای تکلیف یادگیری:

انجام آزمایش های کتاب علوم درسی، طراحی سوال های مهم کتاب توسط دانش آموز، تحقیق درباره یکی از موضوعات درسی.

۶. رفع بدفهمی های دانش آموزان:

موضوع: تفاوت ضرب عبارات جبری با جمع این عبارات
تعیین هدف: دانش آموز بتواند ضرب و جمع عبارات جبری را درست انجام بدهد و تفاوت آن ها را بداند
و دچار بدفهمی نشود.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- تشخیص اینکه مسئله پیش آمده، مربوط به بدفهمی است یا خطای سهوی است:
 - مربوط به بدفهمی است زیرا دانش آموز جمع و ضرب عبارات جبری را یکسان می داند.
- ۲- تشخیص اینکه علت این بدفهمی چه مورد یا چه مواردی می تواند باشد؟ (باز خوانی طرح واره نامناسب، مداخله طرح واره پیشین در یادگیری جدید، مداخله یادگیری قبلی با طرح واره جدید، تعمیم نا بجا، تشابه و یا ساختار شهودی، دانش ناکافی):
 - علت بدفهمی مداخله یادگیری جدید در طرح واره قبلی می باشد. دانش آموزانی که پیش از یادگیری ضرب عبارات جبری، به درستی $x + x = 2x$ را نوشته بودند، پس از یادگیری ضرب عبارات جبری دچار بدفهمی شده بودند و با دخالت نابجای طرح واره جمع در یادگیری جدید خود، حاصل جمع $x + x = x^2$ نوشته بودند.
- ۳- یافتن نقطه مسئله خیز، یافتن رابطه های ناقص و یا غلط در طرح واره ذهنی:
 - اینکه دانش آموزان ضرب و جمع عبارات جبری را اشتباه گرفته و به یک روش حل کرده بودند و عمل جمع را بصورت عمل ضرب پاسخ داده بودند.
- ۴- طراحی نقشه مفهومی آموزش مفهوم مورد نظر با توجه به علت بدفهمی با نظارت معلم:
 - با تمرین و توجه بیشتر به فرآیند و وقت در اینکه عمل جمع به چه صورت و عمل ضرب به چه صورت انجام می شود، این مشکل برطرف می شود.
 - همچنین مقایسه این دو عمل با یکدیگر نقشه مفهومی مناسبی در ذهن دانش آموز ایجاد می کند.

$$x * x = x^2 \text{ و } x + x = 2x$$

۵- آموزش:

- توضیح بیشتر در مورد خاصیت ضرب و جمع عبارات جبری. باری دیگر عمل جمع را یادآوری می کنیم و سپس ضرب را هم و بعد از آن این دو عملیات را با هم مقایسه می کنیم و تفاوت اصلی آنها را مشخص و بیان می کنیم.

۶- ارزیابی:

- دانش آموزان را پای تخته می آوریم و از آنها می خواهیم که ضرب و جمع های عبارات جبری نوشته شده روی تخته را حل کنند و نیز برای عبارات بدست آمده جبری، ضرب و جمع بنویسند؛ اینجا معلم می تواند یادگیری آنان را ارزیابی و اشتباهات آنان را اصلاح کند. همچنین معلم می تواند از آزمون های کتبی برای ارزیابی یادگیری دانش آموزان استفاده کند.

(ب) ارزیابی گام ها:

۱- آیا مشکل بوجود آمده ناشی از بفهمی است یا خطای سهوی؟
بله؛ علت مداخله یادگیری جدید در طرح واره قبلی است.

۲- آیا علت بدفهمی تشخیص داده شده است؟

بله؛ علت بدفهمی این بود که عمل جمع را همانند عمل ضرب که به تازگی آموخته حل می کرده است.

۳- آیا نقطه شروع بدفهمی مشخص شده است؟

بله نقطه شروع، هنگام انجام عملیات اصلی یعنی عمل جمع می باشد.

۴- آیا با توجه به علت بدفهمی، نقشه مفهومی طراحی شده است؟

معلم به مقایسه عمل ضرب و جمع می پردازد و بدین ترتیب نقشه مفهومی مناسبی در- ذهن دانش آموزان ایجاد می کند.

۵- آیا آموزش به توجه به نقشه مفهومی صورت گرفته است؟

بله

۶- آیا هنگام آموزش به ارزیابی تکوینی دانش آموز توجه شده است؟

- بله ؛ آموزش از طریق معلم و ارزیابی او در پای تخته و تصحیح غلط های او و نیز ارائه تکلیف برای منزل منجر به رفع بدفهمی دانش آموزان شد.

(ج) مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع:

کتاب ریاضی پایه، کتاب کمک آموزشی ریاضی، دفتر تمرین، گچ و تخته سیاه.

(د) باز اندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین دانشجوی کارورزی و معلم راهنما:

آیا شواهد کافی برای تشخیص نوع بدفهمی وجود دارد؟ چگونه باید نقشه مفهومی را برای رفع بدفهمی تدوین کرد؟ برای رفع بدفهمی نیاز به چه نوع مواد آموزشی، منابع یا کمک های دیگران وجود دارد؟ زمان لازم برای رفع و اصلاح بدفهمی چقدر است؟

- بله کاملاً مشخص است که درس جدید باعث اشتباه کردن دانش آموز در انجام عملی شده است که قبلاً فرا گرفته و اکنون آن را به شیوه درس جدید حل می کند و این حاکی از مداخله یادگیری در طرح واره قبلی است. زمان لازم برای اصلاح هر یک از دانش آموزان، با توجه به ویژگی ها و توانایی های دانش آموزان، شرایط کلاس و مدرسه و نیز خانواده ی آنان متفاوت خواهد بود. همچنین برای رفع بدفهمی می توان از دیگر منابع همچون کتاب های آموزشی و کمک درسی و نیز نرم افزار های آموزش ریاضی و یا دانش آموزان یا دانشجویان رشته های ریاضیات استفاده کرد.

۷- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی های تحصیلی:

موضوع: دروس فارسی خوانداری

تعیین هدف: دانش آموز بتواند عقب ماندگی خود از همکلاسیانش را در درس فارسی خوانداری جبران کند.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- تعیین موضوعات و واحد های یادگیری که نیاز به آموزش وجود دارد:
فصل ۶ کتاب شامل دروس دهم و یازدهم
- ۲- تعیین موضوعاتی که با کمک همکلاسی های خود می تواند آموزش ببیند:
 - دانش آموز می تواند تمام موضوعات مورد نظر را که از کلاس جا مانده است در مکانی مثل مدرسه، پارک یا مسجد توسط یک یا دو نفر از همکلاسی هایش بیاموزد. برای روخوانی دو یا سه نفره هر کدام از موضوعات حداقل ۱۰ دقیقه زمان نیاز است.
- ۳- تعیین مسئولیت های خود دانش آموز و یا در صورت امکان افراد خانواده:
 - در درجه اول خود دانش آموز مسئولیت دارد که تمامی موضوعات را فراگیرد و نکات مهم و لازم را بیاموزد اما خانواده و دوستان همکلاسی اش هم می توانند لغات جدیدی را که تلفظ و نوشتن آنها را بلد نیست، به او آموزش دهند.
- ۴- تعیین موضوعاتی که توسط دانشجوی کارورزی و یا معلم راهنما آموزش داده می شود:
 - در آموزش، هر کدام از موضوعات را که دانش آموز جا مانده است را می توان در صورت عدم موفقیت خود دانش آموز، والدین و همکلاسی هایش، از معلم کلاس یا دانشجوی کارورزی کمک گرفت. در درس "خواب خلیفه" لازم است که معلم یا کارورز تفاوت تعبیر ها را واضح تر برای دانش آموزان توضیح دهد چرا که ممکن است خود دانش آموز به خوبی درک نکند که چرا یکی از تعبیر ها باعث تنبیه شدن و دیگری باعث تشویق و هدیه گرفتن شده است.
- ۵- آموزش و نظارت بر مسئولیت های تعیین شده:
با توجه به جزئی و آسان بودن مطالب جامانده، نظارت معلم یا کارورز در کلاس درس بر فرآیند جبران، کفایت می کند.
- ۶- ارزشیابی:
 - الف- از موضوعات مورد نظر از دانش آموز املاء گرفته می شود تا میزان موفقیت در جبران عقب ماندگی مشخص شود.

ب- از دانش آموز می خواهیم از روی درس و موضوعات مورد نظر روخوانی کند. (از همه بخش ها یا بخش هایی انتخابی توسط معلم راهنما یا دانشجوی کارورزی).

(ب) ارزیابی گام ها:

۱- دانش آموز روند پیشرفت کار خود را چگونه گزارش می دهد؟
دانش آموز از نحوه پیشرفت خود و نحوه کمک خانواده و دوستانش رضایت دارد و در خواندن کلمات و اصطلاحات و نوشتن و املاء عملکرد مطلوبی از خود نشان می دهد.

۲- آیا مسئولیت های تعیین شده اجرا می شود؟
تا حد زیادی بخصوص از طرف خود دانش آموز مسئولیت ها اجرایی می شوند.

۳- آیا بر برنامه طراحی شده، نظارت کافی انجام شده است؟
بله معلم کلاسی نظارت روزانه بر تمرین دانش آموز دارد.

۴- آیا دانش آموز به اهداف مورد نظر دست یافته است؟
با گذشت زمان پیش بینی شده و تلاش دانش آموز و مساعدت معلم و والدین حتما به اهداف مورد نظر دست خواهد یافت.

۵- آیا با بازخورد های کافی از خانواده فرد و معلم برای پیشرفت تحصیلی او گرفته شده است؟
بله معلم هر روز به او بازخورد می دهد و طی جلساتی هم که با اولیاء دانش آموز داشته، بازخورد های لازم از خانواده وی اخذ شده است.

۶- دانش آموز روند کار خود را چگونه گزارش می دهد؟
عملکرد مثبت در روخوانی و املا کلاسی از موضوعات عقب مانده.

(ج) مواد/ منابع مورد نیاز با توجه به شرایط و موضوع:

کتاب فارسی خوانداری، حضور معلم و اولیاء و چند نفر از همکلاسی ها، مداد و پاک کن و ورقه های باطله یا دفتر مشق برای تمرین بیشتر.

د) باز اندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین کارورز و معلم راهنما:

با چه تمهیداتی می توان کمک کرد که دانش آموز به دلیل عقب ماندگی تحصیلی، دچار مشکلات دیگر نظیر اضطراب بیش از حد و... نشود؟ با چه روش های دیگری می توان به جبران عقب ماندگی دانش آموزان کمک کرد؟ تا چه حد برنامه واقع بینانه تنظیم شده است؟ چه خطراتی اجرای برنامه را ممکن است تهدید کند؟

- به دانش آموز اطمینان بدهیم که و مشکل بزرگی ندارد و در زمانی کوتاه و با تلاش های خودش به راحتی مشکالش حل می شود و معلم، خانواده و دوستان همکلاسی اش هم، همگی به او کمک خواهند کرد تا دروس عقب افتاده را جبران کند.

- بیش فعالی و سر به هوا بودن دانش آموز، بی اهمیتی خانواده نسبت به امور تحصیلی فرزندشان و نیز بی اعتنائی معلم نسبت به عقب ماندگی تحصیلی دانش آموزان و دیگر نیاز های آنان و عدم نظارت کافی از طرف معلم و والدین می تواند تهدیداتی برای اجرای برنامه جبران عقب ماندگی تحصیلی شود.

ه) چند نمونه از عقب ماندگی های تحصیلی:

مسافرت یک هفته ای، تعطیلی کوتاه مدت مدارس بخاطر بارش برف، اعزام دانش آموزان به پایتخت برای المپیاد های تحصیلی.

۸. ارزشیابی از آموخته ها:

موضوع: ارزشیابی از مهارت قرآن آموزی
تعیین هدف: دانش آموز بتواند آیاتی از قرآن را بدون غلط و بطور روان، روخوانی کند.

الف) گام های اجرایی:

۱- تعیین اهداف آموزشی مورد نظر:

- الف- دانش آموز بتواند آیات را بدون غلط و با اعراب، روخوانی صحیح کند. (شناختی)
- ب- دانش آموز به قرائت قرآن و ترجمه مفاهیم آن علاقه مند شود. (عاطفی)
- ج- دانش آموز دستورات و توصیه های قرآنی را در زندگی خود به کار ببرد. (روانی حرکتی)

۲- تعیین شیوه های سنجش و جمع آوری اطلاعات:

استفاده از آزمون های کتبی براس سنجش دانش برای ترجمه و نیز آزمون های شفاهی برای قرائت و روان خوانی قرآن.

۳- باهم نگری اطلاعات بدست آمده و درجه بندی میزان دستیابی به اهداف:

توانایی قرائت و ترجمه صحیح و روان و علاقه مند شدن به قرآن آموزی و بجا آوردن فریضه های واجب مثل نماز انفرادی و به جماعت.

۴- مشخص کردن مواردی که هنوز به سطح مورد انتظار نرسیده است و علت یابی آن:

به کار بستن کامل دستورات دین و قرآن؛ به علت عدم آگاهی کامل به دستورات، ناتوانی در اجرا و فراهم آوردن زمینه و شرایط و نیز واجب نشدن همه اعمال دینی.

۵- مشخص کردن موفقیت ها و عدم موفقیت ها:

موفقیت همه دانش آموزان در علاقه مندی به قرآن آموزی، موفقیت نسبی دانش آموزان در قرائت و ترجمه و عدم موفقیت نسبی همه دانش آموزان در رعایت اعراب قرآنی بصورت کاملاً صحیح.

۶- بازنگری برای اصلاح و بهبود:

برای اصلاح و بهبود کیفیت، باید صحیح خوانی حرکت های الفبا (َ - ُ) و تنوین ها را آموزش بدهیم و از آنها بخواهیم با آرامش بیشتر و شمرده شمرده تر آیات را بخوانند و در روخوانی تا حدی با آنها همخوانی کنیم. از والدین دانش آموزان هم بخواهیم در روخوانی صحیح و ترجمه آیات به فرزندشان کمک کنند.

۷- تصمیم گیری درباره چگونگی ادامه آموزش:

برگزاری مسابقات قرائت قرآن و اهدای جوایز، تشویق دانش آموزان به برگزاری جلسات روخوانی قرآن در مسجد و به اتفاق همکلاسی هایشان، دعوت از یک قاری خوش صدا به مدرسه برای علاقه مندی بیشتر به لحن دلنشین قرآنی.

(ب) ارزیابی گام ها:

- ۱- آیا بین اهداف تعیین شده و شواهد جمع آوری شده، همخوانی وجود دارد؟
بله دانش آموزان توانسته اند اهداف را تحقق بخشند و شواهد نشان می دهد دانش آموزان قرائت قرآن را سلیس انجام می دهند و به قرآن علاقه مند شده اند و تحقق کامل اهداف مورد نظر، با استمرار این تمرین ها بدست خواهد آمد.
- ۲- آیا اطلاعات جمع آوری شده، معیاری برای سنجش دستیابی به اهداف فراهم می آورد؟
بله بر اساس اطلاعات و شواهد موجود مقل توانایی روخوانی و ترجمه و پیگیری کلاس های آموزش قرآن، سنجش انجام می شود.
- ۳- آیا موفقیت ها و عدم موفقیت ها در برنامه آموزشی، مشخص شده است؟
از محتوای برنامه مشخص است که قرائت صحیح و ترجمه مناسب به منزله موفقیت دانش آموزان و اهداف و برنامه درسی بوده است.
- ۴- آیا موارد مشخص شده ای که به اهداف مورد نظر نرسیده اند، بر اساس شواهد کافی تعیین شده اند؟
این موارد هم بر اساس شواهد بوده است ولی زمینه هایی چون بی اهمیتی خود دانش آموز یا والدین و یا ... باعث عدم تحقق اهداف شده است.
- ۵- آیا تصمیم اتخاذ شده با دلایل یافته شده از عدم موفقیت ها و موفقیت ها، بر اساس شواهد کافی صورت گرفته است؟
تصمیمات متناسب با وضعیت توانایی و پیشرفت دانش آموزان اتخاذ شده است.
- ۶- آیا برنامه ریزی برای اصلاح و بهبود، با کاستی ها همخوانی دارد؟
بله برنامه متناسب با نقاط قوت و ضعف دانش آموزان طراحی می شود.
- ۷- آیا تصمیم گیری درباره چگونگی آموزش، بر اساس شواهد کافی انجام می شود؟

با هم اندیشی والدین، معلمان و مرتبان، معاونین مدرسه و گاهاً همراه با مدیر مدرسه درباره نحوه آموزش تصمیم گیری می شود. همچنین در پاره ای از موارد از متخصصان مربوط به موضوع مورد نظر در خارج از مدرسه، برای مشاوره و تصمیم گیری بهره برده می شود.

(ج) مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز:

کتاب درسی آموزش قرآن، قرآن کریم، فضایی همچون مسجد یا نماز خانه مدرسه، حضور یک معلم خبره یا دعوت از یک دبیر آموزش قرآن، دعوت از قاری قرآن، محافل قرآنی.

(د) باز اندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین کارورز و معلم راهنما:

آیا موفقیت ها و عدم موفقیت ها به طور متوسط در بین دانش آموزان یکسان است؟ آیا سنجش آموزش، با توجه به اهداف و سطح مورد انتظار صورت گرفته است؟ چگونه می توان واقع بینانه بودن شواهد را مورد آزمون قرار داد؟ آیا شواهد دیگری هم برای تصمیم گیری نیاز است؟ بر اساس چه شواهدی می توان بهترین تصمیم را براس اصلاح، بهبود، ارتقاء یا بازنگری اساسی در برنامه اتخاذ کرد؟

- خیر یکسان نیست. توانمندی بعضی از دانش آموزان بخاطر دلایلی مثل تفاوت های فردی، زمینه های خانوادگی و طایفه ای، علاقه مندی آنها و وجود تفاوت های فردی، متفاوت است.
- تا حد کافی رعایت شده است.
- شواهد و اطلاعات بطور عینی و عملی توسط معلم کسب می شود و لذا واقعی خواهند بود.
- شواهد موجود کافی می باشد.
- بر اساس نحوه قرائت و ترجمه دانش آموزان و علاقه مندی آنها به مفاهیم قرآنی.

۹. مهارت های تفکر:

موضوع: برنامه ریزی برای اردو رفتن

تعیین هدف: دانش آموزان بتوانند با استفاده از مهارت های تفکر، برای اردو رفتن برنامه ریزی مناسبی کنند.

الف) گام های اجرایی:

۱- انتخاب یک موضوع عینی یا انتزاعی:

اردوی تفریحی رفتن

۲- طرح پرسش های چالش برانگیز و هدایت پرسش ها و پاسخ ها:

- چه وقتی به اردو برویم بهتر است؟ به کدام شهر برویم؟ چند نفر در این اردو شرکت می کنند؟ هزینه هر نفر چقدر می شود؟ چه خطراتی در راه و اردو وجود دارد؟ با چه وسیله نقلیه ای می رویم؟ موقع اردو مدرسه تعطیل می شود؟

۳- راهبرد ها:

- ۱- با اتوبوس معمولی به اردو برویم؛ (مهارت حل مسئله)
- ۲- به شهر نزدیکی سفر کنیم؛ (مهارت حل مسئله)
- ۳- اوایل تعطیلات عید نوروز به اردو برویم؛ (مهارت تصمیم گیری)
- ۴- فقط نفرات برتر کلاس ها به اردو بیایند؛ (تفکر استدلالی)
- ۵- نصف هزینه های اردو را مدرسه و نصف آن را خود دانش آموزان تقبل کنند؛ (تفکر نقادانه، سازگاری)
- ۶- نفرات برتر با هزینه کامل مدرسه و بطور رایگان در اردو شرکت کنند؛ (مهارت تفکر خلاق)
- ۷- به مشهد سفر کنیم؛
- ۸- با قطار به اردو برویم؛
- ۹- همه دانش آموزان در اردو شرکت کنند؛
- ۱۰- و ...

۴- کاربرد راهبرد ها:

- راهبرد های سازنده ای که توسط دانش آموزان ارائه داده اند باعث می شود هزینه ها کاهش یافته و مشکلات اردو رفتن به حداقل برسد و همچنین عقب ماندگی تحصیلی دانش آموزان به صفر رسیده یا به حداقل برسد؛ همچنین رقابت درسی بیشتر می شود و ...

۵- بازنگری و تردید در راهبرد ها و پاسخ ها:

- حضور عده ای از نفرات برتر کلاس ها در اردو باعث می شود سایر دانش آموزان که درس آنها خیلی خوب نیست یا اندکی ضعیف تر از نفرات برتر هستند از این برنامه تفریحی جا بمانند و این در روحیه آنان تاثیر گذار است.
 - اردو رفتن از طریق قطار اگرچه امن تر از سایر وسایل می باشد ولی هزینه آن بیشتر از اتوبوس خواهد بود و همه دانش آموزان علاقه مند و مدرسه نیز توانایی پرداخت آن را ندارد.
 - مسافرت به شهر مشهد مقدس اگرچه سفری معنوی و به یاد ماندنی خواهد بود اما علاوه بر خیلی دور تر شدن مسافت، هزینه رفت و آمد و اقامت در آن بیشتر خواهد بود و به طبع آن، مسئولیت و تعهدات مسئولین مدرسه در قبال محافظت از جان و وسایل دانش آموزان سنگین تر و سخت تر خواهد شد.
 - مشارکت همه دانش آموزان در اردو، کار محافظت و سازماندهی آنان در وسایل نقلیه؛ اقامت گاه ها و نیز در راه ها را بسیار دشوارتر کرده و علاوه بر آن، هزینه ها را افزایش خواهد داد. گذشته از آن، دانش آموزان پایه های اول، دوم و سوم آنطور که باید و شاید توانایی اداره و مواظبت از خود را ندارند.
- و

طراحی فعالیت های آموزشی

۶- جمع بندی و نتیجه گیری توسط دانش آموزان:

بعد از ارائه همه راهبرد های سازنده و ناکارآمد و نتیجه گیری از این ها، دانش آموزان تصمیم گرفتند که: به شهر نزدیکی سفر کنند تا هزینه های اردو کمتر شده و نیز خطرات کاهش یابد؛ نفرات برتر با هزینه کامل مدرسه و سایر دانش آموزان بطور اختیاری در اردو شرکت کنند، مدت زمان اردو دو روز و یک شب باشد و با اتوبوس ویژه به اردو خواهند رفت....

۷- نظرخواهی از دانش آموزان:

- الف- تا چه اندازه موضوع مورد علاقه شما بوده است؟
- ب- آیا تمایل دارید که مجدداً به این موضوعات بپردازید؟
- ج- مشارکت و نظر خواهی از همه دانش آموزان چه فایده ای دارد؟
- د- آیا ضرورت دارد در کارهای فردی هم از دیگران نظر خواهی کنیم و از آنها مشورت بگیریم؟

و

(ب) ارزیابی گام ها:

- ۱- آیا انتخاب موضوع با توجه به سن و علاقه دانش آموزان صورت گرفته است؟
بله اردوی تفریحی متناسب با روحیات و ویژگی های رشدی آنان می باشد.
- ۲- آیا به همه پاسخ ها، حتی پاسخ های نا معمول و به نظر نادرست توجه می شود؟
معلم و دانش آموزان با همفکری یکدیگر همه سوالات و نقطه نظرات را بررسی و ارزیابی کرده اند و پاسخ مناسب و قانع کننده ای به دانش آموزان داده شده است.
- ۳- راهبرد هایی که دانش آموزان به آن اشاره می کنند، چگونه نوع تفکر آنها را مشخص می کند؟
* نوع تفکر دانش آموزان در بخش راهبرد ها اشاره شده است.
الف- دانش آموزی که شهر نزدیک را پیشنهاد می دهد به این نتیجه رسیده که رفتن به شهری نزدیک بهترین راه حل است چون هزینه و خطرات کمتر خواهد بود؛
ب- دانش آموزی که پیشنهاد می دهد فقط نفرات برتر کلاس ها به اردو بروند اینگونه استدلال می کند که اگر همه دانش آموزان بخواهند در اردو شرکت کنند، مدرسه متحمل هزینه گزافی خواهد شد؛
ج- دانش آموزی که مشارکت مدرسه و دانش آموزان را در تقبل هزینه اردو پیشنهاد می دهد، نشان دهنده سازگاری او با شرایطی مثل کمبود بودجه و کم توانی مدرسه می باشد؛
د- دانش آموزی که تعطیلات نوروز را برای اردو پیشنهاد می دهد توانسته است متناسب با شرایط و با توجه به لزوم تحصیل و جلوگیری از عقب ماندگی تحصیلی تصمیم گیری مناسبی داشته باشد.
و
- ۴- راهبرد ها چگونه قابلیت استفاده دارند؟
با سنجیدن نقاط ضعف و قوت راهبرد ها می توانیم بهترین راهبرد ها را انتخاب کرده و بکار ببریم.
- ۵- آیا دانش آموزان اشتیاقی به پذیرفتن پاسخ های نامتعارف نشان می دهند؟

نحوه پذیرش و تعداد افراد پذیرنده نسبی است. بعضی افراد نظرهای نامتعارف را هم می پذیرند و آن را بطور گروهی تجزیه و تحلیل می کنند اما بعضی دیگر از دانش آموزان در مقابل بعضی نظرات ناخوشایند و نامتعارف به شدت واکنش نشان می دهند و مانع از ادامه گفتگو درباره آن می شوند.

۶- آیا دانش آموزان توانستند تصویری یکپارچه از موضوع مورد بحث ارائه دهند؟
بله تا حدودی تصویر یکپارچه ای از ابعاد مختلف این اردوی تفریحی بدست آمد و دانش آموزان سر مسائل مهم به توافق رسیدند و علی رغم اختلافات جزئی و کلی که با هم داشتند در مورد بحث اصلی یعنی برنامه ریزی اردو، علاقه مند به ادامه فعالیت و بحث و گفتگو بودند اما تصمیم نهایی توسط مدیریت مدرسه اتخاذ می شود.

(ج) مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع:

برگ های رای گیری، صندوق جمع آوری رای های کلاسی و مدرسه، تخته وایت برد یا تخته سیاه، ماژیک یا گچ، فضایی برای شمارش رای ها و...

(د) باز اندیشی:

آیا دانش آموزان از این موضوع استقبال کردند؟ آیا موضوع مناسب سن و یا علاقه آنها انتخاب شده است؟ چه راهبرد هایی برای تحمل آراء مخالف می تواند مورد استفاده قرار بگیرد؟ آیا انتخاب و کاربرد راهبرد ها بدون سو گیری بوده؟ چگونه می توان دانش آموزان را به سمت نظرات بدون سوگیری ترغیب کرد؟ چگونه می توان دانش آموزان را به سوی نظرات خلاقانه ترغیب کرد؟

- بله آراء بدون سو گیری و بر متناسب با شرایط دانش آموزان و مدرسه اتخاذ شد؛
- با آگاه کردن دانش آموزان و هدایت افکار آنان بسوی توجه به شرایط و وضع فعلی شان برای اردو رفتن می توان کمک کرد تا نظراتی بدون سوگیری و واقع بینانه ارائه دهند.

ه) نمونه هایی برای آموزش مهارت های تفکر:

- ۱- چگونه ذهنی آرام داشته باشیم؟
- ۲- برای رضایت خداوند و ائمه از ما، چه کار هایی می توانیم انجام دهیم؟
- ۳- مفهوم استقلال در خانواده و جامعه چه شباهت ها و تفاوت های دارد؟
- ۴- از آزادی و حقوق مساوی زن و مرد چه می دانید؟
- ۵- و...

۱۰- تقویت / بهبود عملکردای عاطفی (مثل بی نظمی، عدم رعایت قوانین)

موضوع: بی نظمی

تعیین هدف: دانش آموزان حتی الامکان در همه زمینه ها نظم را در مدرسه رعایت کنند.

الف) گام های اجرایی:

- ۱- بررسی و توصیف وضعیت موجود کلاس یا گروه:
با اینکه معلم در حال تدریس و توضیح درس جدید است ولی کلاس مقداری از نظم خارج شده و آنگونه که باید نیست، آخر میز ستون راست دونفر از دانش آموزان در حال بازی با مداد و وسایلشان هستند، کنار پنجره یکی از دانش آموزان بچه های داخل حیاط را تماشا می کند که فوتبال بازی میکنند، و چند نفری هم در حال صحبت با یکدیگر و جابجایی از آن میز به این میز هستند و بقیه دانش آموزان هم به معلم و پای تخته توجه دارند.

۲- مشخص کردن علل احتمالی بی نظمی:

- بیش فعالی برخی دانش آموزان، سروصدای زیاد دانش آموزانی که در حیاط ورزش می کنند، ناتوانی معلم و کارورز در اداره شایسته و بایسته کلاس، بی مهارتی معلم در جلب توجه دانش آموزان بسوی درس جدید، استفاده نکردن از ارزشیابی آغازین و عدم ارائه پیش سازمان دهنده به منظور کنجکاو کردن دانش آموزان، متناسب نبودن روش تدریس معلم، جذاب نبودن موضوعی که تدریس می شود و... .
- ۳- انتخاب یک شیوه برای مقابله با بی نظمی با توجه به مهم ترین علت های بی نظمی در کلاس و توصیف دقیق وضعیت:

انتخاب بهترین روش تدریس متناسب با موضوع درس و ویژگی ها و توانایی های دانش آموزان.

۴- چگونگی استفاده از نظارت همکلاسی ها و توصیف دقیق وضعیت:

معرفی دانش آموزان محل نظم کلاسی، انتخاب بعضی از دانش آموزان به عنوان نماینده مخفی معلم، آموزش نماینده کلاس به منظور آگاه سازی و کنترل دانش آموزان بی نظم و شلوغکار و

۵- تجزیه و تحلیل فرآیند کنترل بی نظمی:

این بی نظمی هم از ویژگی های شخصیتی دانش آموزان و البته از مراحل رشدی آنان نشأت میگیرد و هم از نامناسب بودن روش تدریس و نحوه جلب توجه دانش آموزان توسط معلم به موضوع درسی. این بی نظمی و سروصدا ها باعث ایجاد مزاحمت در یادگیری دانش آموزان دیگر و همچنین مزاحمت در تمرکز معلم برای تدریس می شود و ممکن است به بدفهمی دانش آموزان هم منجر شود... .

۶- در صورت نیاز بازگشت به مرحله مشخص کردن علل بی نظمی:

علل اشاره شده کافی بوده و فقط نیاز به کنترل این عوامل با شیوه های مناسب دارد.

طراحی فعالیت های آموزشی

ب) ارزیابی گام ها:

۱- آیا دانشجو مسئله یا هدف را در همه ابعاد آن تعریف می کند؟

بله سعی شده تا حد امکان تعریف جامعی ارائه گردد.

۲- آیا دانشجو قادر به تشخیص مهم ترین علل بی نظمی است؟

بله به عقیده وی مهم ترین عامل روش تدریس معلم و ناتوانی او در جلب توجه دانش آموزان می باشد.

۳- آیا شیوه هایی که او برای مقابله با بی نظمی انتخاب کرده است با علت ها همخوانی دارد؟ و آیا او قادر به ثبت دقیق شرایط است؟

بله کاملاً مطابقت دارد و دانشجو فرآیند را به خوبی به تصویر کشیده است.

۴- آیا از همکلاسی ها برای نظارت استفاده می شود؟ و آیا دانشجو قادر به ثبت دقیق شرایط است؟

با اینکه نظارت همکلاسی ها تاثیر کمی در کنترل بی نظمی دارد ولی از آن نیز استفاده شده است.

۵- آیا دانشجو قادر به تجزیه و تحلیل کنترل یا عدم کنترل نظم در کلاس است؟

بله توضیحات ایشان وضعیت کلاس را تا حد زیادی به درستی به تصویر کشیده.

۶- دانشجو در صورت لزوم، به بازبینی مسئله خواهد پرداخت؟
با توجه به ضرورت و اهمیت حاکمیت نظم در فرآیند تدریس و یادگیری، مسلماً این امر انجام خواهد شد.

(ج) مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز با توجه به موضوع:

تابلویی برای معرفی منظم ترین دانش آموزان هر کلاس؛
تشویق و جایزه دادن به دانش آموزان منظم و نیز دانش آموزان بی نظمی که منظم می شوند؛
تابلوی قوانین مدرسه و الگوهای نظم در کلاس ها، سالن و حیاط مدرسه؛
دیتا پرژکتور برای جلب توجه بیشتر و تسهیل و تثبیت یادگیری؛
و ...

(د) باز اندیشی با طرح سوالات و بحث و گفتگو بین دانشجو و معلم راهنما:

چرا نظم باید در کلاس برقرار شود؟ ماهیت نظم چیست؟ کلاس منعطف از چه ویژگی هایی برخوردار است؟ قوانین منعطف و غیر منعطف چه ویژگی هایی دارند؟ چه نوع قوانینی می توانند به بی نظمی بیشتر بیانجامند؟

- حاکمیت نظم در کلاس به تقویت تمرکز ذهنی دانش آموزان و معلم کمک می کند و فرآیند یادگیری و یادآوری مطالب تسهیل بخشیده و در سایه رعایت نظم و انضباط، حوادثی مثل زمین خوردن دانش آموزان و شکستگی های دست و پا و سر و دیگر آسیب های جسمانی به طور چشمگیری کاسته می شود.
- کلاس منعطف کلاسی خواهد بود که ضمن رعایت نظم و قوانین، از پویایی، نشاط و انرژی کافی برخوردار است.
- در اغلب موارد، ضوابط انضباطی که از طرف معاونین مدرسه و مدیریت نیز وضع می شوند به حاکم سازی نظم کمک زیادی می کنند؛ مثل محرومیت موقت از کلاس، مدرسه و زنگ های تفریح، تماس با والدین، تنبیه عاطفی و رفتاری و ...

با تقدیر و تشکر فراوان از استاد عزیز، آقای بشیر محمدی

و معلم راهنمای گرامی، آقای مردانی.

پایان گزارش کارورزی ۲